Varlıklı Eşten Yoksulluk Nafakası

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	21.01.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/34	2026/18	TMK 174, TMK 175, TMK 166, TMK 4, HMK 371

ÖZET

Eşine hakaret ederek evden gönderen ve fiilî ayrılıkta geliri olmayan eşine ekonomik destek vermeyen erkek ağır kusurlu sayıldı. Çok sayıda şirket ve taşınmazı olan eşin malî gücü karşısında 10.000 TL yoksulluk nafakası az bulundu; direnme kararı bozuldu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/varlikli-esten-yoksulluk-nafakasi-agir-kusur-hgk-2026-18/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2025/34 E. , 2026/18 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Aile Mahkemesi

SAYISI : 2024/34 E., 2024/414 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 07.11.2023 tarihli ve

2022/8673 Esas, 2023/5247 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki karşılıklı boşanma davalarından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince her iki davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın taraf vekillerince istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararının taraf vekillerince temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 2. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı-karşı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne

verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; tarafların 25.12.2004 tarihinde evlendiklerini, ortak çocuklarının bulunmadığını, her iki tarafın da ikinci evliliği olup davacının ilk evliliğinden bir davalının ise üç reşit çocuğunun olduğunu ve hep birlikte yaşadıklarını, davalının kızlarının davacıyı müvekkili saymadıklarını ve hizmetçi gibi davrandıklarını, eşinin ise bu duruma sessiz kaldığını, erkeğin ülkenin en büyük tekstil firmalarından birinin sahibi olduğunu, evlilik birliği içinde eşine ekonomik, sözel, duygusal ve psikolojik şiddet uyguladığını, sadakat yükümlülüğünü ihlâl ettiğini, düğünde takılan altınların davacının elinden zorla alındığını, davalının eşine ve oğluna karşı aşağılayıcı tavırlar sergilediğini, hakaret ve küfür ettiğini, müvekkiline Avustralya'da okuyan oğlunu görmesi için Avustralya'ya göndermediğini ileri sürerek tarafların boşanmalarına, kadın yararına 50.000,00 TL tedbir-yoksulluk nafakası ile 2.000.000,00 TL maddi, 1.000.000,00 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP VE KARŞI DAVA

Davalı-karşı davacı vekili cevap ve karşı dava dilekçesinde; tüm iddiaları inkârla, evlilik sonrası kadının beklenen sevgi ve saygıyı eşine göstermediğini, davacının maddi anlamda anlayışlı olmadığı gibi tüm gününü oyun partilerinde geçirdiğini, yurt dışı seyahatlerinde kumar oynamanın en büyük zevki olduğunu, müvekkilinin 26.02.2015 tarihinde gerçekleşen ameliyatı anında ameliyat geçiren davacının eşine bakmadığını, davalının ikinci ameliyatının 04.08.2015 tarihinde gerçekleştiğini ve 10.08.2015 tarihinde hastaneden taburcu edildiğini, davacının eşiyle yine ilgilenmediğini, davalının taburcu olmasından on üç gün sonra ortak konutu terk ettiğini ileri sürerek asıl davanın reddine, karşı davanın kabulü ile tarafların boşanmalarına, müvekkili yararına 50.000,00 TL maddi, 100.000,00 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

1. İlk Derece Mahkemesinin 08.02.2019 tarihli ve 2015/1998 Esas, 2019/111 Karar sayılı kararı ile; tarafların 24.12.2004 tarihinde evlendiği ve ortak çocuklarının bulunmadığı, gelinen aşamada eşlerin birbirlerine karşı duygusal bağlarını kaybettikleri, sık sık tartışmaya başladıkları, hastalık ve ameliyat dönemlerinde birbirlerine karşı gerekli özeni göstermedikleri, kadının "sen yaşlısın, ben çok gencim, ben çok geç yaşlanacağım" buna karşılık erkeğin "ben isteseydim bu varlıkla 18 yaşında kız alırdım" şeklinde küçük düşürücü sözler sarf söylediği, en son yaşanan olayda kadının ilk evliliğinden olan oğlunu ziyaret için Avustralya'ya gitmek istediği, erkeğin ise ekonomik kaygılarla bunu kabul etmediği ve yaşanan tartışmadan sonra kadının babasının evine döndüğü, erkeğin kayınpederine "... abi, al kızını tedavi ettir" dediği, bu olaydan sonra tarafların bir araya gelmedikleri, boşanmaya sebep olan olaylarda tartışma ortamı yaratan ve birbirlerine küçük düşürücü ifadeler kullanan, eşinin ekonomik sıkıntılarını göz ardı ederek dokuz ay gibi kısa bir süre sonra yeniden oğlunun yanına Avustralya'ya gitmek isteyen, eşinin ekonomik gerekçelerini kabul etmeyen kadın ile eşinin oğlunu ziyaret etme isteği karşısında eşine daha anlayışlı davranarak eşini ekonomik durumu ile ilgili daha yumuşak bir şekilde açıklama yapmak suretiyle ikna etmeye

çalışmayan ve eşinin babasını arayarak alın kızınızı tedavi ettirin diyen erkeğin eşit kusurlu olduğu gerekçesiyle her iki davanın kabulüne, tarafların boşanmalarına, kadın yararına 3.500,00 TL tedbir nafakası ödenmesine, eşit kusur nedeniyle tarafların tazminat taleplerinin reddine karar verilmiştir.

2. İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

3. Bölge Adliye Mahkemesinin 29.04.2021 tarihli ve 2019/1715 Esas, 2021/650 Karar sayılı kararı ile; İlk Derece Mahkemesince tarafların tespit edilen diğer kusurlu davranışlarının yanında "birbirlerinin hastalık ve ameliyat dönemlerinde karşılıklı özeni göstermediklerine" ilişkin kusurlu davranış yönünden çelişki yaratıldığı gerekçesiyle hükmün denetime elverişli şekilde kurulmadığı belirtilerek kararın kaldırılmasına ve yeniden yargılama yapılmak üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

4. İlk Derece Mahkemesinin 20.01.2022 tarihli ve 2021/342 Esas, 2022/20 Karar sayılı kararı ile; tartışma ortamı yaratan, birbirlerine küçük düşürücü ifadeler kullanan, eşinin ekonomik sıkıntılarını göz ardı ederek, dokuz ay gibi kısa bir süre sonra yeniden oğlunun yanına Avustralya'ya gitmek isteyen, eşinin ekonomik gerekçelerini kabul etmeyen kadın ile eşinin oğlunu ziyaret etme isteği karşısında ona daha anlayışlı davranıp ekonomik durumu ile ilgili daha yumuşak bir şekilde açıklama yaparak eşini ikna etmeye çalışmayan ve eşinin babasını arayarak alın kızınızı tedavi ettirin diyen erkeğin boşanmaya sebep olan olaylarda eşit kusurlu olduklarına ve kadın yararına 10.000,00 TL tedbir-yoksulluk nafakası ödenmesine, ilk hükümde taraflarca istinaf edilmeyerek kesinleşen husular bakımından yeniden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 07.07.2022 tarihli ve 2022/626 Esas, 2022/1193 Karar sayılı kararı ile; İlk Derece Mahkemesince verilen kararın usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"...1-Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat

kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı- karşı davacı erkek vekilinin tüm, davacı-karşı davalı kadın vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2.İlk Derece Mahkemesince taraflar eşit kusurlu kabul edilerek boşanmaya karar verilmişse de; yapılan yargılama ve toplanan deliller ve özellikle tanık anlatımlarına göre, erkeğin sağlık sorunlarının bulunduğu zamanlarda kadının ve annesinin de sağlık sorunları yaşadığı, buna rağmen kadının, eşine karşı ilgi ve bakım sorumluluğunu gereği gibi yerine getirdiği, kadının önceki evliliğinden oğlunun Avustralya'da eğitimine devam ettiği, Avustralya ile ülkemizin tatil dönemleri örtüşmediğinden çocuğun annesinin yanına rahatlıkla gelemediği ve uzun süredir de anne ile çocuk görüşemediğinden kadının oğlunu görmek için Avustralya'ya gitmek istediği, oğlunu ziyarete gitmek istediği sırada erkeğin sağlık nedeniyle kadının bakımına ihtiyacı olduğuna ve mazeret teşkil edecek ciddi şekilde sağlık sorun yaşadığına dair dosya kapsamında herhangi bir kanıtın bulunmadığı, kaldı ki erkeğin sağlık sorunu yaşadığı dönemde tarafların birlikte yurt dışına tatile dahi gidebildikleri, kadının Avustralya'ya gidecek olmasının erkeği ekonomik olarak zorlayacağı yönünde de bir kanıtın olmadığı, taraflar arasında yaşanan en son olayda; kadının Avustralya'da bulunan çocuğunu görmek için yurt dışına gitmek istemesi üzerine erkeğin buna karşı çıktığı, kadının kendi babasını arayıp aile konutuna çağırdığı, bu sırada erkeğin, kadının babasına "... abi al kızını götür psikolojik tedaviye ihtiyacı var" demek suretiyle evden gönderdiği, bu olaydan sonra tarafların fiilen ayrıldıkları ve bir araya gelmedikleri, fiili ayrılık sürecinde erkeğin eşine ekonomik destekte bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu haliyle; erkeğin, "Ben isteseydim bu varlıkla 18 yaşında kız alırdım..." şeklinde kadına aşağılayıcı söz ve davranışlarda bulunduğu, son olayda eşinin babasına "... abi al kızını götür psikolojik tedaviye ihtiyacı var" demek suretiyle kadını evden gönderdiği, fiili ayrılık sürecinde de herhangi bir mal varlığı ve geliri bulunmayan kadına ekonomik destekte bulunmayarak evlilik birliğinin yükümlülüklerini yerine getirmediği, kadının ise erkeğe "Sen yaşlısın, ben çok gencim, ben çok geç yaşlanacağım..." şeklinde küçük düşürücü sözler söylediği belirlenmekle, gerçekleşen bu duruma göre boşanmaya sebebiyet veren olaylarda davacı-karşı davalı kadının az, davalı- karşı davacı erkeğin ise ağır kusurlu olduğu anlaşılmaktadır. Hal böyle iken, tarafların eşit kusurlu kabul edilmesi yerinde görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.

3.Boşanmaya sebep olan olaylarda yukarıdaki paragrafta açıklandığı üzere erkek ağır kusurludur. Boşanmakla kadının mevcut ve beklenen menfaatlerinin zedeleneceği, en azından eşinin desteğinden mahrum kalacağı anlaşılmaktadır. Erkeğin gerçekleşen kusurlu davranışları aynı zamanda kadının kişilik haklarına saldırı teşkil eder niteliktedir. Davacı- karşı davalı kadın yararına 4721 sayılı Kanun'un 174 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası koşulları oluşmuştur. O halde, kadın yararına tarafların sosyal ve ekonomik durumları, kusurun ağırlığı ve hakkaniyet ilkesi dikkate alınarak uygun miktarda maddî ve manevî tazminat takdir edilmesi gerekirken, yanılgılı kusur belirlemesine bağlı olarak kadının tazminat taleplerinin reddine karar verilmesi hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

4.Tarafların gerçekleşen sosyal ve ekonomik durumlarına ve özellikle erkeğin şirket ortaklıkları, adına kayıtlı taşınmazlar ile bu mal varlıklarından elde ettiği gelir durumuna, nafakanın niteliğine,

günün ekonomik koşullarına göre davacı-karşı davalı kadın yararına hükmedilen yoksulluk nafakası azdır. Mahkemece, 4721 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesindeki hakkaniyet ilkesi de dikkate alınarak daha uygun yoksulluk nafakasına hükmedilmesi gerekir. Bu yön gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve kanuna aykırı görülmüş ve bozmayı gerektirmiştir..."

gerekçesiyle karar oy çokluğu ile bozulmuştur.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile önceki kararda yer alan gerekçe tekrar edilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davacı-karşı davalı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı-karşı davalı vekili temyiz dilekçesinde; boşanmaya sebep olan olaylarda müvekkilden kaynaklanan kusurlu bir davranışın bulunmadığını, maddi ve manevi tazminat taleplerinin reddine karar verilmesinin hatalı oluğunu ve daha yüksek miktarda yoksulluk nafakasına hükmedilmesi gerektiğini ileri sürerek hükmün bozulması talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık;

1. Tarafların boşanmaya sebep olan olaylarda eşit kusurlu olup olmadıkları, buradan varılacak sonuca göre kadın eş yararına Türk Medeni Kanunu'nun 174. maddesi uyarınca maddi ve manevi tazminat ödenmesinin gerekip gerekmediği,

2. Davacı-karşı davalı kadın yararına hükmedilen yoksulluk nafakası miktarının az olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

Türk Medeni Kanunu'nun (4721 sayılı Kanun) 1 74... . maddeleri.

2. Değerlendirme

a. Bir numaralı uyuşmazlık yönünden yapılan incelemede;

1.Uyuşmazlığın çözümü bakımından ilgili kanun maddelerinin incelenmesinde yarar görülmektedir.

2. Bilindiği üzere 4721 sayılı Kanun'un "Evlilik birliğinin sarsılması" başlıklı 166. maddesinin 1 ve 2. fıkraları;

"Evlilik birliği, ortak hayatı sürdürmeleri kendilerinden beklenmeyecek derecede temelinden sarsılmış olursa, eşlerden her biri boşanma davası açabilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen hâllerde, davacının kusuru daha ağır ise, davalının açılan davaya itiraz hakkı vardır. Bununla beraber bu itiraz, hakkın kötüye kullanılması niteliğinde ise ve evlilik birliğinin devamında davalı ve çocuklar bakımından korunmaya değer bir yarar kalmamışsa boşanmaya karar verilebilir" hükmünü taşımaktadır.

3. Genel boşanma sebeplerini düzenleyen ve yukarıya alınan madde hükmü, somutlaştırılmamış veya ayrıntıları ile belirtilmemiş olması nedeniyle evlilik birliğinin sarsılıp sarsılmadığı noktasında hâkime çok geniş takdir hakkı tanımıştır.

4. Belirtmek gerekir ki; söz konusu hüküm uyarınca evlilik birliği, eşler arasında ortak hayatı çekilmez duruma sokacak derecede temelinden sarsılmış olduğu takdirde, eşlerden her biri kural olarak boşanma davası açabilir ise de, Yargıtay bu hükmü tam kusurlu eşin dava açamayacağı şeklinde yorumlamaktadır. Çünkü tam kusurlu eşin boşanma davası açması tek taraflı irade ile sistemimize aykırı bir boşanma olgusunu ortaya çıkarır. Boşanmayı elde etmek isteyen kişi karşı tarafın hiçbir eylem ve davranışı söz konusu olmadan, evlilik birliğini, devamı beklenmeyecek derecede temelinden sarsar, sonra da mademki "birlik artık sarsılmıştır" diyerek boşanma doğrultusunda hüküm kurulmasını talep edebilir. Böyle bir düşünce, kimsenin kendi eylemine ve tamamen kendi kusuruna dayanarak bir hak elde edemeyeceği yönündeki temel hukuk ilkesine aykırı düşer (4721 sayılı Kanun md. 2). Nitekim benzer ilkeye Hukuk Genel Kurulunun 04.12.2015 tarihli ve 2014/2-594 Esas, 2015/2795 Karar sayılı kararında da değinilmiştir. Bu durumda kusur ilkesine göre genel sebeple (4721 sayılı Kanun md. 166/1) boşanmaya karar verebilmek için davalının az da olsa kusurlu olması gerekir.

5. Yargıtay kararlarında boşanma davalarında temyiz incelemesi aşamasının daha sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla; her bir davada verilecek olan boşanma kararı, fer'îleri ve boşanmanın malî sonuçları yönünden yapılacak denetlemeye uygun şekilde, tarafların boşanmaya sebep olan olaylarda gerçekleşen kusurlu davranışları belirtildikten sonra eşlerin kusur durumlarının "kusursuz, az kusurlu, eşit kusurlu, ağır kusurlu veya tam kusurlu eş" şeklinde belirlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Yine Yargıtay, 03.07.1978 tarihli, 5/6 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararıyla da "kimin daha fazla kusurlu olduğunu tayin hususunda önceden bir ölçü konulamayacağına ve bu hususta bir içtihadı birleştirmeye gidilemeyeceğine" karar vererek her bir boşanma davasında tarafların boşanmaya esas teşkil eden kusur durumlarının kendine özgü ve o evliliğe münhasır olduğunu kabul etmiştir.

6. Diğer yandan boşanma bozucu yenilik doğuran bir karar niteliğinde olup, boşanma kararının kesinleşmesiyle evlilik birliği sona erer. Boşanmanın eşler bakımından kişisel ve malî olmak üzere bir takım sonuçlarının bulunduğu kuşkusuzdur. Maddi ve manevi tazminat talepleri de boşanmanın eşlerle ilgili malî sonuçlarındandır.

7. Türk Medeni Kanunu'nun "Maddi ve manevi tazminat" başlıklı 174. maddesinde "Mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenen kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddî tazminat isteyebilir. Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevî tazminat olarak uygun miktarda bir para ödenmesini isteyebilir" hükmü düzenleme altına alınmıştır. Görülüyor ki hâkim, boşanmaya sebep olan olaylarda kusursuz veya az kusurlu bulunan eş yararına tazminat ödenmesine karar vermek yetkisine sahiptir.

8. Maddi tazminat, mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenen kusursuz veya daha az kusurlu tarafın, kusurlu taraftan talep ettiği tazminattır. Maddi tazminatın ön koşulu, talep edenin boşanma yüzünden mevcut veya beklenen menfaatlerinin zedelenmesi, boşanma ve maddi zarar arasında nedensellik bağının bulunmasıdır. Başka bir sebepten kaynaklı kayıplar maddi tazminat kapsamında yer alamaz. Mevcut menfaatlerin belirlenmesinde evliliğin taraflara sağladığı yararlar göz önünde bulundurularak tarafın maddi tazminat talebi değerlendirilir. Evliliğin boşanma ile sona ermesi hâlinde taraflar birliğin sağladığı menfaatlerden ileriye dönük olarak faydalanamayacaklardır. Beklenen menfaatler ise evlilik birliği sona ermeseydi kazanılacak olan olası çıkarları ifade eder.

9. Türk Medeni Kanunu'nun 174. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenen manevi tazminata boşanmaya sebep olan olayın, kişilik haklarına saldırı teşkil etmesi hâlinde hükmedilir (doktrindeki bir esere atıf). Manevi zarar ise, insan ruhunda kişinin iradesi dışında meydana gelen acı, ızdırap ve elem olarak ifade edilmektedir. Manevi tazminat da, bozulan manevi dengenin yerine gelmesi için kabul edilen bir telafi şeklidir. Hukuka aykırı ve kusurlu bir davranış sonucu hakkı ihlâl edilenin zararının giderilmesi, menfaatinin denkleştirilmesi hukukun temel ilkesidir. Ancak 4721 sayılı Kanun'un 174. maddesinin 2. fıkrası genel tazminat esaslarından ayrılmış, aile hukukunda getirilmiş, kendine özgü bir haksız fiil düzenlemesidir. Eşler arasındaki ilişkinin özelliği itibariyle burada manevi zararı tam olarak belirlemek zordur. Manevi tazminat miktarı, maddi olarak kesin bir miktar değildir. Manevi tazminat talep eden eşin ruhen uğramış olduğu çöküntü ile psikolojik olarak yaşamış olduğu sıkıntılara karşılık olarak onu rahatlatacak olan bir bedeldir. Bu özelliği nedeniyledir ki; yasa, menfaati zedelenen ve kişilik hakları ihlâl edilen eşe "uygun bir tazminat" verileceğini belirtmektedir. O hâlde hâkim; manevi tazminatın miktarını belirlerken, kişilik haklarına yapılan saldırının niteliği ile tarafların ekonomik ve sosyal durumları dikkate alınarak takdir hakkını kullanmalıdır.

10. Eldeki davaya gelince; tarafların 25.12.2004 tarihinde evlendikleri, bu tarihte kadının 33 erkeğin ise 55 yaşında olduğu, ortak çocuklarının bulunmadığı, her iki tarafında ikinci evliliği olduğu ve evlendikten sonra kadının önceki evliliğinden dünyaya gelen bir çocuğu ile erkeğin üç çocuğunun hep birlikte yaşamaya başladıkları, erkeğin ekonomik durumunun üst düzeyde olduğu, ortak konutta sürekli olarak yardımcı elemanların çalıştığı, başlarda uyumlu giden evliliğin zaman içerisinde her iki tarafın da önceki evliliklerinden olan ve beraber yaşadıkları çocuklar nedeniyle yıpranmaya başladığı, 2015 yılı Şubat ayında önce her iki tarafın da sağlık sorunları nedeniyle ameliyat oldukları, bu döneme ilişkin tanık olarak dinlenen ...'in görgüye dayalı "kızım eşi ile en iyi şekilde ilgilendi, eve hemşireler gelmesine rağmen eşinin tüm bakımını kendisi üstlendi, ona en iyi

şekilde ilgilendi, erkek olmasından dolayı rahatsızlık duymaması için şakalar yaparak onun bakımını hallettiğini biliyorum, ben kendisine sen bir hata yapabilirsin, hemşireler ilgilensin dediğimde ise o benim eşim onunla ilgilenmek benim görevim deyip eşiyle zevkle ilgileniyordu, o arada kızım ameliyat oldu, iki büklüm hastaneden geldiği halde eşinin hastaneden araması üzerine o haliyle eşinin yanına gitti" şeklindeki beyanından kadının kendi hastalığına rağmen eşine karşı ilgi ve bakım sorumluluğunu eksiksiz şekilde yerine getirdiğinin anlaşıldığı, aynı tanığın devam eden ifadesinde erkeğin eşine karşı "Ben isteseydim bu varlıkla 18'lik kız alırdım" şeklinde kadını aşağılayıcı söz ve davranışlarda bulunduğuna dair bilgi verdiği, evlilik devam ederken kadının oğlu ...'ın 2014 yılı Temmuz ayında Avustralya'da bulunan bir üniversiteye kayıt olduğu ve orada eğitim hayatına devam ettiği, her iki tarafın sağlık sorunlarının düzelmesi üzerine 2015 yılı Ağustos ayında davacı kadının uzun süredir görmediği oğlunu ziyaret etmek üzere Avustralya'ya gitmek istediği, erkeğin izin vermemesi üzerine eşler arasında tartışma çıktığı ve kadının babasından yardım istediği, bu olaya ilişkin tanık olarak dinlenen ...'in "... ağlayarak beni aradı, tarafların evine gittiğinde davalının ...'yı Avusturalyada eğitim gören oğlunu ziyarete gitmesine izin vermediğini öğrendim, tarafları uzlaştırmaya çalıştım ancak olmadı ... Bey bana -... Abi al kızını götür psikolojik tedaviye ihtiyacı var- dedi. Bende ...'yı alarak evden ayrıldım" şeklinde beyanda bulunduğu, erkeğin bu tavrıyla eşine hakaret ederek evden gönderdiğinin sabit olduğu, bu olaydan sonra tarafların fiilen ayrıldıkları ve bir araya gelmedikleri, fiili ayrılık sürecinde erkeğin eşine ekonomik destekte bulunmadığı anlaşılmaktadır. Buna karşılık kadının da erkeğin ilk evliliğinden olan kızı ...'ın yanında "sen yaşlandın artık, ben çok gencim, ben genç yaşlanacağım" şeklinde küçük düşürücü sözler söylediği dosya kapsamı itibari ile tespit edilmiştir.

11. Gerçekleşen olaylara göre eşine hakaret eden, evden göndermek suretiyle fiili ayrılığı başlatan ve bu dönemde eşine ekonomik şiddet uygulayan erkek karşısında eşine küçük düşürücü sözler söyleyen kadının boşanmaya sebep olan olaylardaki kusurlu davranışları kıyaslandığında erkeğin ağır, buna karşılık kadının az kusurlu olduğu kanaatine varılmıştır. Öyle ise mahkemece yapılması gereken iş, 4721 sayılı Kanun'un 174. maddesi uyarınca az kusurlu kadın yararına uygun miktarda maddi ve manevi tazminat ödenmesine karar verilmesinden ibarettir.

12. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; İlk Derece Mahkemesince verilen direnme kararının yerinde olduğu, zira erkeğe yüklenen "Ben isteseydim bu varlıkla 18'lik kız alırdım" şeklindeki kusurlu davranışın duyuma dayalı olması nedeniyle dikkate alınmayacağı, boşanmaya sebep olan olaylarda eşine küçük düşürücü söz söyleyen kadın karşında fiili ayrılığa sebep olan erkeğin eşit kusurlu sayılmaları gerektiği, böyle olunca direnme kararının maddi-manevi tazminatların reddi yönünden onanması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de; bu görüş, yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

13. Hâl böyle olunca Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki hükümde direnilmesi doğru olmamıştır.

14. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

b. İki numaralı uyuşmazlık yönünden yapılan incelemede;

1. Türk Medeni Kanunu'nun "Yoksulluk nafakası" başlıklı 175. maddesi ile "Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir. Nafaka yükümlüsünün kusuru aranmaz" hükmü düzenleme altına alınmıştır.

2. Anılan maddede geçen "yoksulluğa düşecek" kavramından ne anlaşılması gerektiği konusunda yasal bir tanımlama olmaması karşısında bu husus uygulamada kurallara bağlanmıştır. Nitekim, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 07.10.1998 tarihli ve 1998/2-656 Esas, 1998/688 Karar; 16.05.2007 tarihli ve 2007/2-275 Esas, 2007/275 Karar; 20.06.2019 tarihli ve 2017/2-2424 Esas, 2019/751 Karar sayılı kararlarında; "yeme, giyinme, barınma, sağlık, ulaşım, kültür, eğitim" gibi bireyin maddi varlığını geliştirmek için zorunlu ve gerekli görülen harcamaları karşılayacak düzeyde geliri olmayanların "yoksul" kabul edilmesi gerektiği benimsenmiştir. Başka bir ifadeyle, geçimini kendi malî kaynakları ve çalışma gücüyle sağlama imkânından yoksun olan taraf diğer koşulları da varsa yoksulluk nafakası talep edebilecektir. Evlilik birliğinde eşler arasında geçerli olan dayanışma ve yardımlaşma yükümlülüğünün, evlilik birliğinin sona ermesinden sonra da kısmen devamı niteliğinde olan yoksulluk nafakasının özünde, sosyal ve ahlâki düşünceler yer almaktadır. Yoksulluk nafakası, bir bakıma evlilik birliği devam ettiği sürece söz konusu olan karşılıklı bakım ve geçindirme ödevinin devam ettirilmesi anlamını taşımaktadır (doktrindeki bir esere atıf).

3. Bu açıklamalar ışığında somut olaya bakıldığında; tarafların 25.12.2004 tarihinde evlendikleri, ortak çocuklarının bulunmadığı, evlilik tarihinde eşler arasında 22 yaş farkı bulunduğu, erkeğin ekonomik durumunun üst düzey olduğu ve eşinin çalışmasını istemediği, bu nedenle üniversite mezunu olan kadının çalışmayarak tarafların eski evliliklerinden dünyaya gelen çocuklar ve eşinin bakımı ile ilgilendiği, tanık beyanları ile sabit olduğu üzere ailenin yaklaşık 1000 metrekare büyüklüğünde bir villada yaşadıkları, evin temizliği ve bahçe bakımı ile ilgilenen yatılı elemanlarının bulunduğu, yaklaşık on bir yıl süren evliliğin ardından kadının ailesinin yanına döndüğü ve çalışmadığı, dosyada mevcut bilirkişi raporlarına göre erkeğin sahibi olduğu ticari şirketler yanında çok sayıda taşınmazının bulunduğu ve bunlardan kira geliri elde ettiği gibi sahibi olduğu şirketlerden de gelirinin bulunduğu anlaşılmıştır. Yukarıda ayrıntılı şekilde irdelendiği üzere boşanmaya sebep olan olaylarda erkeğin ağır kadının ise az kusurlu olduğu kabul edilmiştir.

4. Hâl böyle olunca; evliliğin süresi, tarafların ekonomik ve sosyal durumları, boşanmaya yol açan olaylardaki kusur derecesi, paranın alım gücü, hakkaniyet ilkesi, yoksulluk nafakasının niteliği, günün ekonomik koşulları dikkate alındığında kadın eş yararına hükmedilen yoksulluk nafakası miktarının az olduğu, İlk Derece Mahkemesince hakkaniyet ilkesi gözetilerek daha uygun miktarda yoksulluk nafakası ödenmesine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

5. O hâlde Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki hükümde direnilmesi doğru olmamıştır.

6. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı-karşı davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile;

Direnme kararının 1 numaralı uyuşmazlık yönünden yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı 6100 sayılı Kanun'un 371. maddesi gereğince oy çokluğu ile BOZULMASINA (VI. D. 2. a.),

Direnme kararının 2 numaralı uyuşmazlık yönünden Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Kanun'un 371. maddesi gereğince oy birliği ile BOZULMASINA (VI. D. 2. b.),

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373. maddesinin 1. fıkrası uyarınca İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

21.01.2026 tarihinde kesin olarak karar verildi.

"K A R Ş I O Y"

1. İlk Derece Mahkemesi ile Özel Daire arasındaki temel uyuşmazlık boşanmaya sebep olan olaylarda tarafların eşit kusurlu olup olmadıkları noktasında toplanmaktadır.

2. İlk Derece Mahkemesince verilen 04.02.2022 tarihli kararda; tarafların 25.12.2004 tarihinde evlendikleri, ortak çocuklarının olmadığı, toplanan delillere göre tartışma ortamı yaratan, birbirlerine küçük düşürücü ifadeler kullanan, eşinin ekonomik sıkıntılarını göz ardı ederek, dokuz ay gibi kısa bir süre sonra yeniden oğlunun yanına Avustralya'ya gitmek isteyen, eşinin ekonomik gerekçelerini kabul etmeyen kadın ile eşinin oğlunu ziyaret etme isteği karşısında eşine daha anlayışlı davranıp ekonomik durumu ile ilgili daha yumuşak bir şekilde açıklama yaparak eşini ikna etmeye çalışmayan ve eşinin babasını arayarak alın kızınızı tedavi ettirin diyen erkeğin boşanmaya sebep olan olaylarda eşit kusurlu olduklarına karar verilmiştir.

3. Bölge Adliye Mahkemesince yapılan yargılamada; tüm dosya kapsamı dikkate alınarak kabul edilen ve gerçekleşen kusurlu davranışlara göre boşanmaya sebebiyet veren olaylarda tarafların eşit kusurlu oldukları, ilk derece mahkemesince de evlilik birliğinin temelinden sarsılmasında tarafların eşit kusurlu olduklarına ilişkin belirlemenin isabetli olduğunun anlaşıldığı gerekçesi ile tarafların kusur tespitine ilişkin istinaf başvuruları esastan reddedilmiştir.

4. Özel Daire ise boşanmaya sebep olan olaylarda erkeğin "Ben isteseydim bu varlıkla 18 yaşında kız alırdım" şeklinde kadına karşı aşağılayıcı söz ve davranışlarda bulunduğu, son olayda eşinin babasına "... abi al kızını götür psikolojik tedaviye ihtiyacı var" demek suretiyle kadını evden gönderdiği, fiili ayrılık sürecinde de herhangi bir mal varlığı ve geliri bulunmayan kadına ekonomik destekte bulunmayarak evlilik birliğinin yükümlülüklerini yerine getirmediği, buna karşılık kadının da eşine "Sen yaşlısın, ben çok gencim, ben çok geç yaşlanacağım" şeklinde küçük düşürücü sözler söylediği, gerçekleşen bu duruma göre kadının az erkeğin ağır kusurlu olduğu gerekçesiyle hükmü bozmuştur. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmelerde Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki hükümde direnilmesinin doğru olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5. Çoğunluk görüşüne aşağıda açıklanan nedenlerle katılınmamıştır.

6. Öncelikle belirtmek gerekir ki boşanma davalarında; eşlerin boşanmaya sebep olan olaylarda tespit edilen kusurlu davranışları neticesinde evlilik birliğinin temelinden sarsılmış olduğu konusunda hiç bir tereddüt bulunmasa dahi, tarafların kusurlu davranışlarının birbirleri ile kıyaslanması sonucunda varılan kusur oranı, 4721 sayılı Kanun'un 174. maddesi ile düzenleme altına alınan tazminatlar açısından hayati önem taşımaktadır. Boşanma davalarında kusur ispatı konusunda, Kanun'da özel bir düzenleme bulunmadığından; ispat konusundaki genel hükümler burada da geçerli olup, Yargıtay vermiş olduğu kararlarla, bu hususta birtakım ilke ve esaslar belirlemiştir. Evlilik ve aile olgusunu, toplumda belirli bir düzen içerisinde yaşanmasını sağlayan, toplumun kural ve geleneklerine göre şekillenen bir kurum olarak kabul eden Yargıtay; eşlerin evlilik birliğini ihlâl eden kusurlu davranışlarının tanık dâhil, her türlü delille ispat edilebileceğini kabul etmiştir. Kesin delillerin aksine, tanık beyanları takdiri delil olup; hâkimi bağlamaz ve hâkim tarafından serbestçe değerlendirilir.

7. Bilindiği üzere tanık; uyuşmazlık konusu olay hakkında beş duyusu ile edindiği bilgiyi mahkemeye aktaran kişidir. Bu nedenle tanık beyanının hükme esas alınabilmesi için tanığın, olayı kendi duyuları ile algılaması gerekir. Bu nedenle duyuma dayalı tanık beyanları hükme esas alınamaz. Mahkeme, delilleri bizzat ve doğrudan değerlendirmelidir. Dolayısıyla “...dan duydum” şeklindeki beyanlar, olayı yaşayan kişinin anlatımı olmadığı için doğrudan delil sayılmaz.

8. Somut olayda Özel Dairece erkeğin, eşine karşı "Ben isteseydim bu varlıkla 18 yaşında kız alırdım" şeklindeki sözleri ile kadına karşı aşağılayıcı söz ve davranışlarda bulunduğu kanaatine varılmış olup dosya kapsamı itibari ile bu kusurlu davranışın erkeğe yüklenmesi hatalı olmuştur şöyle ki: Kadının annesi olan tanık ... “Benim yanımda damadımın kızımın dul olmasından dolayı yaptığı herhangi bir olumsuz konuşma olmadı ancak ... eşinin -Ben isteseydim bu varlıkla 18'lik kız alırdım- gibi sözler söylediğini anlatırdı” şeklinde beyanda bulunmuş ise de, anlatımın davacı ...’dan duyum şeklinde olduğu şüphesizdir. Yukarıda ayrıntılı olarak açılandığı üzere duyuma dayalı tanık beyanları hükme esas alınamayacağından bu kusurlu davranışın erkeğe yüklenmesi isabetli olmamıştır.

9. Diğer yandan Özel Daire tarafından her ne kadar erkeğin, fiili ayrılık aşamasında eşine ekonomik şiddet uyguladığı kabul edilmişse de, bu durum da somut olayın özelliğine uygun düşmemektedir. Zira kabul edilen ekonomik şiddet; evlilik birliği devam ederken esasen ev hanımı olan davacının, gerçeğe aykırı şekilde işyerinde çalışıyormuş gibi gösterilerek yatırılan sigorta priminin fiili ayrılık döneminde yatırılmamasına dayanmaktadır. Bu husus ...’in “Ben ...'nın sigortasının olmadığını sonradan öğrendim, eşimin rahatsızlığı nedeniyle taraflar bizi ziyarete geldiğinde bu konuyu damadıma söyledim, kızını torunlarını sigortalı yaptırdığın halde neden ...'yı sigortalatmadın diye sordum, lüzum yoktu diyerek geçiştirmeye çalıştı, sonrasında da kızımı iş yerinde sigortalı çalışır gösterir şekilde sigortasını yaptı. Taraflar ayrı yaşamaya başladıktan sonra davalı kızımın sigortasını kapattırmıştır, ...'nın sigortalı çalışmasından dolayı kendisine herhangi bir ödeme yapılmamıştır” şeklindeki beyanından anlaşılmaktadır. Bilindiği üzere gerçekte ev hanımı olan bir kişinin çalışmadığı hâlde çalışıyormuş gibi gösterilmesi ve emekliliğe hak kazanması için sigorta primlerinin yatırılmış olması hukuka aykırılık arz etmektedir. Dolayısıyla esasen hukuka aykırı olan

davranışın, her ne sebeple olursa olsun sona erdirilmiş olması, kusur kabul edilerek boşanmaya sebep olan davranış içerisinde sayılmaz.

9. Eldeki davaya bakıldığında; tarafların 25.12.2004 tarihinde evlendikleri, eşler arasında 22 yaş farkının bulunduğu ve ortak çocuklarının dünyaya gelmediği, ne var ki her iki tarafında da ikinci evliliği olması nedeni ile eşlerin önceki evliliklerinden olan çocukları ile hep birlikte yaşamaya başladıkları, erkeğin ekonomik durumunun üst düzeyde olduğu, ortak konutun büyük bir villa olduğu anlaşılan somut olayda yatılı olarak çalışan iki elemanın yanında kadın eşe yardımcı olmak için gündelik gelen temizlikçinin de yardımıyla evin ihtiyaçlarının karşılandığı, dosyada mevcut fotoğraflardan ve tanık anlatımlarından anlaşıldığı üzere eşlerin sık sık tatile gittikleri, sosyal ortamlarda bulundukları, dolayısıyla ekonomik anlamda lüks bir hayat standartına sahip oldukları ve evliliğin bu şekilde devam ettiği, aradan geçen yıllarda her iki eşin de ilerleyen yaşları nedeniyle sağlık sorunları yaşamaya başladıkları, 2015 yılı Şubat ayında erkeğin sağlık sorunu nedeniyle ameliyat olduğu, erkeğin henüz iyileşme aşaması tamamlanmadan kadının Avustralya'da okuyan oğlunu ziyaret etmek istediği, erkeğin buna karşı çıkması üzerine yaşanan tartışmada kadının ağlayarak babasını aradığı ve ortak konuta çağırdığı, tanık ...'in bu ana ilişkin "... ağlayarak beni aradı, tarafların evine gittiğinde davalının ...'yı Avusturalyada eğitim gören oğlunu ziyarete gitmesine izin vermediğini öğrendim, tarafları uzlaştırmaya çalıştım ancak olmadı ... Bey bana -... Abi al kızını götür psikolojik tedaviye ihtiyacı var- dedi. Bende ...'yı alarak evden ayrıldım" şeklinde beyanda bulunduğu, bu olaydan sonra tarafların fiilen ayrıldıkları ve bir araya gelmedikleri anlaşılmaktadır.

10. Somut olayda erkeğin ispatlanan tek kusuru yaşanan tartışma nedeniyle eve gelen kayınbabasına "... Abi al kızını götür psikolojik tedaviye ihtiyacı var" şeklindeki söyleminden ibarettir. Bunun dışında erkeğin ispatlanan kusurlu bir davranışı bulunmamaktadır. Boşanmaya sebep olan olaylarda; yaşanan tartışma sonrasında eşinin evden gitmesine sebep olan erkek ile üvey kızının yanında eşine "sen yaşlandın artık, ben çok gencim, ben genç yaşlanacağım" şeklinde küçük düşürücü sözler sarf eden kadının kusurlu davranışları kıyaslandığında eşit kusurlu olduklarının kabulü gerekir. Kanun koyucu; evlilik birliğinin temelinden sarsılmasına neden olan olaylarda eşit kusurlu davranışlar sergileyen eşlere, boşanma sebebiyle ekonomik durumda meydana gelecek azalmaları tamamlama borcu yüklememiştir. Hâl böyle olunca kadın eşin ağır kusurlu olduğunun kabulü ile dosya kapsamına uygun düşmeyen bu kusur belirlemesine bağlı olarak kadın yararına tazminat ödenmesine karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.

11. Açıklanan nedenlerle direnme kararının tazminatların reddi yönünden onanması gerektiği görüşünde olduğumdan Sayın Çoğunluğun aksi yöndeki görüşüne katılamıyorum.